

פרוטוקול מס' 183

מישיבת ועדת הכנסת
מיום ג' י"ד באב תשל"ב - 25.7.72, בשעה 8.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

- א. אנקוריון - היו"ר
- ד. ארזי
- מ. ביבי
- ס. ברעם
- ש.י. גרוס
- י. גולן
- צ. גרשוני - במקום ח"כ עופר
- א. הראל
- ת. טובי
- א. יפה
- א. כץ - במקום ח"כ צימרמן
- ד. לוי - במקום ח"כ רפאל
- א. סלמד - במקום ח"כ בן-מאיר
- י. נבון
- י. נחושתן
- מ. נסים
- ש. רוזן - במקום ח"כ זר
- א. רזיאל-נאור
- מ. שחל

מזמנים:

- מ. פרוש - חבר-הכנסת
- ג. האוזנר - חבר-הכנסת
- ד. קורן - הצביע במקום ח"כ נבון
- ש. יעקבסון - עוזר ראשי למזכיר הכנסת
- ז. שר - היועץ המשפטי של הוועדה
- א. בר-זכאי - משרד המשפטים
- ג. בר-יוסף - חשב הכנסת

מזכירת הוועדה: מ. ברפי

רשמה: נ. רינגלר

סדר-היום:

- א. קביעת הוועדה שתדון בהצעת החוק של חבר-הכנסת ד. קורן בנושא: "חוק יסוד: הכנסת (תיקון)";
- ב. ישיבות הוועדות בימי פגרת הקיץ;
- ג. סדרי הדיון בהצעות לסדר-היום של חברי-הכנסת: מ. בגין, ש. תמיר וא. ורדיגר בנושא: משפטם של גבריאל שפירא ומרק נשפ"ץ העומד להיפתח ביום 26 ביולי במוסקבה;
- ד. ערעורו של חבר-הכנסת מ. פרוש על החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים שלא להכיר בדחיפות הצעתו לסדר-היום בנושא: "מניעת פינויו של בצ"ן נוטר-דם סול חומות העיר העתיקה - סיהודים";
- ה. דברי פרידה למר זאב שר - היועץ המשפטי של הוועדה;
- ו. פניית י"מ של חברי-הכנסת האחזר ואבנרי בענין החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים לדחות דרישתם לקבוע תאריך מוקדם להצבעה על הצעת החוק של חבר-הכנסת ד. קורן בנושא: "חוק יסוד: הכנסת (תיקון)";

היו"ר א. א. אנקוריון: אני פותח את הישיבה.

א. קביעת הוועדה שתדון בהצעת החוק של חבר-הכנסת ד. קורן בנושא:
"חוק יסוד: הכנסת (תיקון)"

בישיבת הכנסת מיום 19.7.72 הוחלט להטיל על ועדת הכנסת לקבוע את הוועדה שתדון בדיון מוקדם בהצעת חוק של חבר-הכנסת ד. קורן בנושא: "חוק יסוד: הכנסת (תיקון)". המדובר הוא ביחסי החוץ של ישראל. התיקון שחבר-הכנסת קורן מציע בא לאפשר איסור פרסום של דברים שנאמרו מעל בימת הכנסת, אם הדבר עלול לפגוע ביחסי החוץ של המדינה.

לא חבר-הכנסת ד. קורן ולא השר אבא אבן ציינו לאיזו ועדה להעביר את הצעת החוק, אבל אני חושב שהעניין נוגע לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

הוחלט: להעביר את הצעת החוק הנ"ל לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט.

היו"ר א. א. אנקוריון:

ב. ישיבות הוועדות בימי פגרת הקיץ

מונחות לפנינו בקשות מרוב הוועדות - הוועדה המיוחדת לחוק האיגוד השיתופי, ועדת הכלכלה, ועדת החוץ והבטחון, ועדת העבודה, ועדת החינוך והתרבות, ועדת הפנים - כל הוועדות הללו פנו אלינו בכתב; ועדת הכספים וועדת החוקה, חוק ומשפט פנו אלי בעל-פה; גם ועדת הכנסת עלולה להזדקק לקיום ישיבות בפגרה; אני מבין שוועדת השירותים הציבוריים שכחה לפנות אלינו להטיל עליה להמשיך בעבודתה בימי הפגרה. על כן מציע אני שנחליט, בהתאם לסעיף 73(א) של התקנון, להטיל על ועדות הכנסת להמשיך בעבודתן בימי הפגרה.

הוחלט: בהתאם לסעיף 73(א), להטיל על ועדות הכנסת להמשיך בעבודתן בימי הפגרה.

היו"ר א. א. אנקוריון:

ג. סדרי הדיון בהצעות לסדר-היום של חברי הכנסת: מ. בגין, ש; חמיר וא. ורדיגר בנושא: משפטם של גבריאל שפירא ומרק בשפיץ העומד להיפתח ביום 26 ביולי במוסקבה

לא סיימנו אתמול הדיון בנושא זה, כי חברי הוועדה ביקשו להתייעץ עם סיעותיהם. חברת-הכנסת רזיאל-נאור הודיעה שמצד סיעת גח"ל יש נכונות שהדיון יתקיים בצורת הודעות סיעות במקום דיון. אתמול נטתה הוועדה לאפשרות זו. אני מבין שאין הצעה אחרת.

הוחלט: בהתאם לסעיף 56 של התקנון, תימסרנה הודעות סיעות במקום דיון בתחום של עד 5 דקות.

היו"ר א. א. אנקוריון:

ד. ערעורו של חבר-הכנסת מ. פרוש על החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים שלא להכיר בדחיפות הצעתו לסדר-היום בנושא: "מניעת פינויו של בנין נוטר-דם מול חומות העיר העתיקה - מיהודים"

במכתב הערעור של חבר-הכנסת פרוש ליושב-ראש הכנסת נאמר: "ביום י' באב תשל"ב - 21.7.72 הגשתי הצעה דחופה לסדר-היום, בה ביקשתי להעלות לדיון את הנושא: 'מניעת פינויו של בנין נוטר-דם מול חומות העיר העתיקה - מיהודים'. בנימוקי הדחיפות להצעתי כתבתי את פרטי ההשתלשלות שהביאו לכך, שבנין נוטר-דם - בנין שחשיבותו האינטרסגית גדולה ביותר בהיותו שולט על כל הסביבה ובשמשו חוליה מקשרת בין העיר העתיקה לעיר החדשה - אשר נקנה על-ידי חברת "הימנותא" (חברת בת של הקרן-

היו"ר א. אנקוריון

הקיימת-לישראל) עבור האוניברסיטה העברית בירושלים, ואשר זו כבר השתמשה בו לשם שיכונם של סטודנטים ותיכננה לשכן בו למעלה מ-100 זוגות צעירים; עבר ציטופו של דבר לבעלותו של האפיפיור, כתוצאה מהסכם פשרה שהושג אחרי הפעלת לחץ על חברת "הימנותא" ועל האוניברסיטה, עקב התערבותו של הוותיקן.

יושב-ראש הכנסת והסגנים, בישיבתם מיום 23.7.72, דחו את דחיפותה של הצעתו מפני שלא ראו בנושא הנ"ל ענין שיש להעלותו בדחיפות לדיון בכנסת. אינני מקבל נימוק זה, ואבקש להעביר את הצעתי להכרעת ועדת הכנסת, בהתאם לסעיף 71א לתקנון הכנסת. דחיפותה של הצעתי - כפי שנימקתי אותה בעת הגשתה - היא משום שהאוניברסיטה חייבת לפנות את בנין נוטר-דס עד סוף חודש זה - 31.7.72, והחלובתאריך זה ייהפך בנין איסטרטגי זה ל'יודען-רייך'. משום כך יש להכיר בדחיפותה של הצעתי."

אבקש את חבר-הכנסת פרוש להסתפק בכמה מלים, כי קראמו לפני הוועדה את מכתבו.

מ. פרוש:

אם אין מכירים בדחיפותו של נושא כזה, אינני יודע מה זו דחיפות. ב-31 לחודש זה חייבת האוניברסיטה לפנות את בנין נוטר-דס. אין ספק שעלינו להתייחס לכך במלוא החומרה. אם אנחנו מעבירים את בנין נוטר-דס לרשות האפיפיור - אנחנו מנתקים את העיר העתיקה מהעיר החדשה. מי שיודע מעט על הנושא הזה, או קרא את המאמר שפורסם בשעתו ב"הארץ", יודע שכל ההסכם נעשה שלא כחוק. על כך התריע הרצפלד במכתב, ויש בידי תצלום המכתב. העברה זו נעשתה בדרך לא מקובלת כל עיקר. היא הושגה על-ידי מנכ"ל משרד המשפטים שהיה המוכר, בלי החלטת האוניברסיטה. אם הסטודנטים ישארו בבנין - יהיה בזה כדי פסילת ההעברה לאפיפיור. ברגע שיפנו את בנין נוטר-דס - מונעים האפשרות של נקיטה בפעולה, באשר הם יהיו מוחזקים כבר בשטח.

כל מי שהתעניין בנושא זה על כל השתלשלויותיו יראה שנעשה כאן דבר חמור ביותר. המקום לא היה שייך לאפיפיור, אלא למסדר הצרפתי. בנין נוטר-דס הוא מקום איסטרטגי שעלה לנו בדמים. משרד החוץ, או גורמים אחרים נכנסו לגמונה בלי כל סמכות. בלי ספק שמכירה זו נעשתה בלי כל ההליכים הדרושים מצד האוניברסיטה. גורמים באוניברסיטה יודעים שנעשה כאן דבר שלא יעשה. לאחר שניתן יד לפינוי בנין נוטר-דס נכבד על פעולות הערעור על המכירה הזאת. חייבים להעלות נושא זה על סדר יומה של הכנסת. האם רוצים אתם בשערוריות לאחר מכן? על-ידי העלאת נושא זה בכנסת ניתן את ההרגשה שלא נמנענו מלתת ביטוי למעשה חמור זה מעל בימת הכנסת.

יש מקום לערעורי ואני מבקש מוועדת הכנסת לראות נושא זה כנושא חשוב מאוד מבחינה בטחונית.

מבחינה עיסקית נעשתה עיסקה זו לא בלי רבב. על-פי הפנקסים בטאבו ראיתי באיזו צורה בלתי ישרה עשו את הרישוי - רשמו את הבעלות על שם בדוי, על שם הרב פלדמן, ולמחרת מחקו את שמו של הרב פלדמן ורשמו: הוותיקן. דבר זה נעשה, לדעתי, בצורה כזאת שאם נעבור על כך לסדר-היום - הענין לא יירד מסדר-היום. אני מבקש שוועדת הכנסת תקבל בקשתו להעלות נושא זה בהצעה דחופה לסדר-היום; ואם אין ועדת הכנסת רוצה להכיר בנושא זה כהצעה דחופה לסדר-היום - שתינתן לנו האפשרות להעלות הצעה זו כהצעה רגילה לסדר-היום.

היו"ר א. אנקוריון: בקשה להצעה רגילה לסדר-היום אינה מעניינה של ועדת הכנסת.

מ. פרוש:

אינני רוצה שמושב זה של הכנסת יפעל מבלתי שתינתן אפשרות ביטוי לזעקת הציבור ולזעקת הסטודנטים. ידוע לנו שבנין נוטר-דס יועד לשיכונם של למעלה מ-100 זוגות צעירים ועתה הוא יהווה מקום לכמרים וינתק את הקשר בין העיר העתיקה לעיר החדשה.

היו"ר א. אנקוריון:

מר יעקבסון מסר לי שלפני זמן מה הגישה סיעת גח"ל הצעה דומה לסדר-היום, אבל בעקבות שיחה שקיים שר המשפטים דאז עם חבר-הכנסת בגין נמנעה הסיעה מלהעלות את הנושא בכנסת.

סגן יושב-ראש הכנסת, חבר-הכנסת ביבי, ישיב

על הערעור.

מ. ביבי:

יושב-ראש הכנסת והסגנים לא הכירו בדחיפות ההצעה משום שנאמר לנו שהפינוי ייעשה על-פי פסק דין שיחקבל בהסכמת הצדדים.

מ. פרוש:

אני אומר בהחלט שאין פסק דין כזה.

י. נחושטין:

אי-אפשר לדחות נושא מעל סדר היום על יסוד המלים "נאמר לנו".

מ. ביבי:

משמעותה של הצעת חבר-הכנסת פרוש היא - ערעור על תוקף שניתן על-ידי בית המשפט. לכן מצאנו לנכון לדחות את ההצעה ולא קיבלנו את דחיפותה.

י. נחושטין:

אין פסק-דין לפינוי הסטודנטים. כאשר נמכרה קרקע זו על-ידי המסדר הצרפתי לחברת "הימנותא" הגיש הוותיקן תביעה. במסגרת תביעה זו נעשתה פשרה בחשאי, בלי אישור "הימנותא", בלי אישורו של ד"ר צור, בלי אישור סינט האוניברסיטה, בלי אישור חבר המעוניינים של האוניברסיטה - זה נעשה על-ידי משרד החוץ ומשרד המשפטים. הפשרה שהושגה היתה: חברת "הימנותא" מוכרת את הנכס לאפיפיור; והסכום ששילמה "הימנותא" לרכישת הנכס, לרבות הוצאות שהוצאו לנסיעה לניו-יורק כדי להכיר את אב המנזר הזה, וגם בתביעה עצמה בבית המשפט נאמר, שהנכס הזה נרכש ב-8,015 ל"י - זהו הסכום שניתן לחברת "הימנותא" כדי לשלם בניו-יורק. הסכום שנרשם בטאבו היה 6,000 ל"י. היכן נצלמו 2,015 ל"י? ההסדר היה כאילו האוניברסיטה מוכרת לכס הקדוש, ובהסכט נאמר שהאוניברסיטה מתחייבת למסור את הנכס בסוף השנה כאשר הוא פנוי. שום דייר לא הוזמן ולא היה צד לפשרה זאת. מאות סטודנטים עומדים להיות מפונים מהמקום הזה. תוקף הרישוי עומד להיות בלתי תקף, כי האוניברסיטה לא אישרה את המכירה לכס הקדוש.

המבחן לדחיפות הוא: האם הדיון הדחוף בנושא עשוי למנוע מעשה - ופה עומדים לפנות סטודנטים; או אם יש בנושא ענין דחוף לציבור. שני הגורמים הללו מתקיימים כאן.

היו"ר א. אנקוריון:

אינני בטוח שהענין עומד בדיוק כפי שהסברת. ברור שחבר-הכנסת פרוש יכול היה להעלות נושא זה כהצעה רגילה לדיון. ההסכס עליו מדובר לא נערך אתמול שלשום, קראתי על כך לפני חודשיים בעתונות. איש אינו מעלה על הדעת שדיון דחוף בכנסת יוכל לשנות את ההסכס שנערך עם הוותיקן. אין הרגשה כזאת ואין זה שייך לענין הדחיפות או אי הדחיפות של ההצעה.

ה ע ב ע ה

הוחלט: לדחות את ערעור הנ"ל של חבר-הכנסת פרוש.

היו"ר א. אנקוריון:

ה. דברי פרידה למר זאב שר - היועץ המשפטי של הוועדה

אנחנו עובדים עם מר שר שנים אחדות. הוא עומד לרשותה של הוועדה ומאיר עינינו בנושאים שהוועדה דנה בהם. מר שר נתמנה לתפקיד של ציר כלכלי בארצות הברית. ראוי שניפרד ממנו כדת וכדין בשתיית כוסיית, נאחל לו הצלחה ונקווה לראותו חזרה ולהמשיך לעבוד איתו.

תודה.

ז. שר:

היו"ר א. אנקוריון:

1. פניותיהם של חברי-הכנסת האזנר ואכנרי בענין החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים לדחות דרישתם לקבוע תאריך מוקדם להצבעה על הצעת החוק של חבר-הכנסת האזנר אודות נישואין אזרחיים והתרתם, תשל"ב-1972

ז. שר:
מבחינתנו נראה, שמן הדין שהוועדה תחלק את הדיון לשניים. השאלה הראשונה העומדת לדיון היא - האם יושב-ראש הכנסת והסגנים היו מוסמכים לדון בשאלה מתי תועמד ההצבעה על סדר יומה של הכנסת; ואם כן הדבר, האם בכלל יש זכות ערעור על החלטה כזאת של יושב-ראש הכנסת והסגנים. לדעתנו, רק אם הוועדה תמצא שישנה זכות ערעור או שהענין אינו מוסדר כלל בתקנון, כי אז יש צורך להתייחס לשאלה השניה - מיהו האדם היכול להגיש ערעור, מיהו האדם שהוא בעל הזכות לדרוש את ההצבעה וכיוצ"ב.

בענין הסמכות - סעיפים 31(ב) ו-110 של התקנון - ברור שכל ענין הנוגע לדיון בהצעות חוק פרטיות, בנוגע להעמדה על סדר-היום וכיוצ"ב הוא בסמכות יושב-ראש הכנסת והסגנים, להבדיל בדברים אחרים שבהם יושב-ראש הכנסת בלבד קובע מתי הנושא יועמד על סדר-היום, כתיאום או באי-תיאום עם הממשלה. כל אימת שמדברים בעניינים הנוגעים להצעות חוק פרטיות של חברי-הכנסת והצעות לסדר-היום של חברי-הכנסת - כל העניינים שבהם צריכה הכנסת לקבוע לחבריה סדר-יום הם בסמכות יושב-ראש הכנסת והסגנים.

לגבי מועד ההצבעה - אני מפנה תשומת ליבכם לסעיף 71יט. אני רוצה להקיש, או ללמוד גזירה שווה, מהוראת סעיף 71יט' הנוגע להצעות לסדר-היום, שבהן כבר דנה ועדת הכנסת ותקעה את הנוהלים בצורה הרבה יותר מפורטת ושם אנו מוצאים, שאם נדחתה הצבעה, אמנם כתוב לפי בקשת הממשלה, אבל הפניתי תשומת ליבכם בפעם הקודמת להחלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים מ-1971 (בתקנון הכחול), אשר לפיה נהוג שגם לחברי הכנסת מבקשים דחיה - הרי ההחלטה היא שוב בידי יושב-ראש הכנסת והסגנים.

דבר נוסף: כל אימת שהתקנון מתיר ערעור - הדברים נאמרים כמפורש ואפשר למצוא לאורך התקנון מספר הוראות בהן נאמר: על החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים יש להפנות ערעור לוועדת הכנסת. הווה אומר, שכאשר אין הוראה כזאת - אין מקום לערעור בפני ועדת הכנסת; אחרת - כל ההוראות בהן כתוב שאפשר להפנות ערעור לוועדת הכנסת הן מיותרות.

לגופו של ענין: (א) כהופעתו של חבר-הכנסת אכנרי לפני ועדת הכנסת, למעשה הוא הראה שכחבר-הכנסת הוא מרגיש את עצמו כבעל זכות לטעון כנגד הדחיה, ממש כחבר-הכנסת האזנר שהוא בעל ההצעה. מכאן אנו למדים, שאם באמת תבוא הוועדה ותגיד שישנו רק בעל זכות אחד, יהיו חברי הכנסת אחרים שיראו את עצמם נפגעים. זהו גם הכסיס ההגיוני, שלאחר שההצעה יצאה מתוך ידיו של בעל ההצעה בכך שהסכים לדחיה - מן הדין שמוסדות הכנסת יחליטו מתי יועמד הנושא על סדר-היום, ולא שישנו אדם אחד היכול לפעול בניגוד לאינטרסים של חברי הכנסת אחרים.

(ב) דובר פה באריכות על הוראת סעיף 6 לפקודת הפרשנות, שנאמר בה: שכל דבר שצריך לעשותו - צריך לעשותו במהירות הראויה. אני רוצה להפנות תשומת ליבכם שלא נאמר בסעיף זה: "מיד", ולא "לאלתר", אלא "במהירות הראויה". מה משמע "במהירות הראויה"? - במהירות הראויה לאותו דבר. מכאן - אם יושב-ראש הכנסת והסגנים מצאו, וזאת מתוך הנחה שהיו חייבים להיענות לדרישה, שהמהירות הראויה היא המהירות שבה הסיעות יכולות לתת דעתן על השאלה, להחליט ולהצביע - גם זאת המהירות הראויה. לדעתי, סעיף 6 לא חל במקרה זה, אבל במידה והוא חל - גם אז אי-אפשר ללמוד ממנו, שאם מבקשים היום, פירושו שיצביעו מחר. המהירות הראויה היא לתת את הדעת על כל הנסיבות ולהביא בחשבון את הגורמים השונים ולפיהם להחליט.

ז. שר:

אני מציע לוועדה לדון בתחילה בענין הסמכות. אם יחברר שהסמכות היא בידי יושב-ראש הכנסת והסגנים ואין עליה ערעור לצורך זה - כי אז ברור שדינו של הערעור להידחות ואין צורך להיכנס לשאלות: מיהו בעל הזכות וכיוצ"ב.

היו"ר א. אנקוריין:

הצעתו של מר שר נראית בעיני.

י. נבו:

אמנם יש כאן שני נושאים, אבל על הנושא הראשון אינני רוצה להגיב. הסמכות היא בידי יושב-ראש הכנסת והסגנים. חבר-הכנסת האוזנר לא ערער על הסמכות של יושב-ראש הכנסת והסגנים. עובדה היא שהוא פנה אליהם לקבוע מועד להצבעה. היו 7 תקדימים קודמים בהם נדחתה הצבעה למשך למעלה משנה. היו מקרים שההצבעה לא נתקיימה עד היום. מי שרוצה לערער על סמכותם של יושב-ראש הכנסת והסגנים צריך להגיש הצעת תיקון לתקנון. לדעתי סמכות זו קיימת בתקנון וגם דה-פקטו בתקדימים. אם כן - אין מה לערער. נניח, שאין מה לערער, אבל חבר-הכנסת האוזנר מערער למרות שהסמכות היא בידי יושב-ראש הכנסת והסגנים.

לגופו של ענין: כאשר חבר-הכנסת האוזנר הסכים לדחיית ההצבעה הוא לא הגביל אותה בזמן. כל עוד לא נתן את הסמכות לדחיית ההצבעה - הוא היה הבעלים של המועד; ברגע שהסכים לדחיית ההצבעה אז יש שותפים נוספים לשיקולים לקביעת מועד ההצבעה, הוא איננו בעל הבית היחיד. אילו היה חבר-הכנסת האוזנר אומר שהוא מסכים לדחיה בתנאי שההצבעה תתקיים לפני הפגרה - היו שוקלים זאת; אבל הוא לא עשה כן והכנסת לא קיבלה שום הגבלה בזמן לגבי קביעת מועד ההצבעה.

הנימוקים שהיו קיימים אז לגבי אלה שתמכו

בדחיה, מבחינתם הנימוקים חיים וקיימים גם היום. אם הנימוקים היו אז פוליטיים והם ביקשו למנוע משבר או פירוק המערך וכו' - לכל אחד היו נימוקים משלו. הנימוקים שהיו קיימים אז לא פגו היום. הדברים לא נשתנו. אינני רוצה להיחלל את כבשת סיעת המערך. אני הייתי מציע לדחות את ההצבעה גם לולא המכתב של סיעת המערך. כאשר אתה שוקל שיקולים, השיקולים הם כלליים ואתה רשאי לבדוק מה נשתנה במשך השבועיים האלה. מדוע אז אפשר היה לדחות את ההצבעה ועכשין היא בווערת ודחופה? מאומה לא נשתנה.

אם מצטטים את סעיף 6 של פקודת הפרשנות,

אם יש ענין שראוי לעשותו במהרה - אפשר לטעון אותו הדבר לגבי חבר-הכנסת האוזנר: מדוע נעשתה דחיה בהצבעה? ואם נעשתה דחיה, יש שיקולים נוספים. אבל שום דבר לא נשתנה. אותם שיקולים קיימים. מי שרוצה לעשות מהדסה על שום דבר - גם זה שיקול ספויים.

אשר לנימוק שהנושא הוא ענין דחוף לציבור:

הכנסת כולה לא קיבלה את הצעת חבר-הכנסת בגין שההצעה תובא להצבעה בכנסת. אם חבר הכנסת רוצה הוא יכול להעלות הצעה לסדר-היום בכנסת בה יבקש שתהיה הצבעה באותו יום בכנסת, או שיושב-ראש הכנסת והסגנים יחליטו. יושב-ראש הכנסת והסגנים החליטו שתועלתה של ההצבעה מועטה ונזקקה מרובה.

לדעתי, היתה סמכות ליושב-ראש הכנסת

והסגנים, ולא קרה שום דבר שיצדיק קיום ההצבעה פתאום עכשיו.

ס. ברעם:

אין לי שום ספק שבסמכותם של יושב-ראש

הכנסת והסגנים לקבוע מועד ההצבעה, ואציע

פורמלית להחליט כך. דבר לגיטימי מאוד בכנסת הוא שלא כל הבישולים

נעשים במליאה. יש מגעים בינסיעתיים והיו מגעים בין המערך לל"ע.

לא חשבנו שאם חבר-הכנסת האוזנר יסכים לדחות את ההצבעה פירושה דחיה

לשבועיים-שלושה. חבר-הכנסת זבין אמר בפירוש: אני מציע לדחות את

ההצבעה למועד אחר. אני מציע לחבר-הכנסת האוזנר לקרוא את דבריו

במליאה, כאשר הסכים לדחות את הצעתו. אמרת: אני רוצה ללכד מכסימום

של תומכים בהצעתי. האם איננו משחקים פה משחק פורמליסטי? היתה

לחבר-הכנסת האוזנר וחבריו הזדמנות להצביע. נכון שהסכמת לדחות את

ההצבעה על הצעתך, אבל היתה הצעת חוק דומה להצעתך, אפילו בסימני הפיסוק

שלה - אינני יודע אם אפשר לאשר הצעה דומה כזאת, אבל איננו דנים בכך

עתה - ואם המצב אותו תיארת במליאה כל כך בווער היתה לך ההזדמנות להצביע

בעד הצעתו של חבר-הכנסת אבנרי. מה זה חשוב מי שמציע את ההצעה? - חשוב

ג. האוזנר:

אם הסכמתי לדחות את ההצבעה על הצעת, האם מצביע בעד הצעת חבר-הכנסת אבנרי?

מ. ברעם:

אילו הייתי מצביע בעד הצעתך - הייתי מפרק את המערך והממשלה. חבר-הכנסת אבנרי אמר בכנסת שהופיע לפניו יו"ר סיעת המערך ומסרו לו הצהרה. מה אמרנו? - אנחנו מקיימים את הסטטוס קוו וחלומים עליו יחד איתכם. חבר-הכנסת האוזנר אמר שהסטטוס קוו וההסדר הקואליציוני מחייבים את הממשלה הזאת. אם תפורק ממשלה זו היא תעשה הסדר קואליציוני אחד. אנחנו נמצאים בוויכוח קשה מאוד עם שותף שלנו במערך. אנחנו לא ביקשנו את השותף שלנו שיצביע נגד ההצעה והדבר דורש בירור. אמרנו לחבר-הכנסת האוזנר, שב-30 לחודש זה תתכנס המפלגה ואולי תיפול ההכרעה עוד חודשיים, מה אתה רץ? גם בעוד חודשיים תשיג זאת. על כל פנים, אותם הנימוקים שהיו לנגד עינינו קיימים גם עתה.

חבר-הכנסת נבון אמר, ששום דבר לא נשתנה מלפני חודש ימים. אותם הנימוקים קיימים ועומדים. אם נבזר עלינו, שכתוצאה מן ההצבעה הזאת מבקשים אנחנו שהות נוספת לשיקול דעת - חבר-הכנסת זכין הוא חבר סיעת המערך והופעתו היתה בשמנו, לכן ביקשנו מיושב-ראש הכנסת והסגנים לא לקיים עתה את ההצבעה, כי הנסיבות אינן מאפשרות לנו זאת עתה.

אני מצטער שחבר-הכנסת האוזנר תובע בירור זה. הוא צריך היה לקבל בקשתן של שתי סיעות גדולות המבקשות זאת ממנו.

ס. ביבי:

מלכתחילה הייתי בדעה שליו"ר הכנסת והסגנים אין סמכות מפורשת לדון בענין זה והצעת שהנושא יועבר לדיון לוועדת הכנסת שתכריע בדבר הסמכות; אבל הייתי במיעוט בדעה זו. מה עוד שחבר-הכנסת האוזנר אינו מעורר את שאלת הסמכות.

נשאלת שאלה מרחיקת לכת יותר: מדוע בהצעות לסדר-היום ניתנה סמכות ליושב-ראש הכנסת והסגנים לדחות הצבעה, ואילו בפרק הצעות חוק של חברי הכנסת אין סמכות כזו? אולי אפשר להקיש שישנה סמכות כזאת, אבל אם בפרק אחד יש סמכות ובפרק אחר אין סמכות - סימן הוא שלא רצו לתת סמכות זו. הסמכות יכולה להיות קיימת אם יתוקן החוק. עובדה היא שאנו מעבר לשאלה הזאת, כי הוחלט כבר מה שהוחלט.

אני רוצה לחזור על דבריו של חבר-הכנסת נבון ולומר, שעד לשעה שחבר-הכנסת האוזנר הסכים לדחיית ההצבעה הוא היה הבעלים על הצעת החוק ועל המועד להצבעה על החוק; ברגע שהסכים לבקשתו של חבר הכנסת סיעת אחרת לדחות את ההצבעה - הרי הכניס לענין גורם ההצבעה גורם נוסף המוסמך לקבוע בענין. גם כאשר חבר-הכנסת האוזנר מבקש לקיים את ההצבעה יש להתחשב בבקשה של סיעה לדחות את ההצבעה. בוועדות הכנסת, בכנסת, למעשה בכל הפורומים, כאשר סיעה מבקשת דחיית הצבעה - אינני זוכר מקרה שלא נענינו לה. היה מקרה אחד בוועדת החוקה ואני התנגדתי לכך, אבל רוב הוא רוב ואני סבור שזה לא נעשה כדין, אם כי סיעתי הכריעה בענין זה בניגוד לדעתי.

ענין זה אינו מתקבל על הדעת גם מבחינה פרלמנטרית, שלא יתחשבו בבקשתה של סיעה להתייעץ בנושא, ונושא זה אינו פחות חשוב מעניינים אחרים שבהם אנחנו מחליטים, כי מדובר כאן בסגן קואליציוני. זהו ענין שכל העם עלול להתבך בו. לא בכלל מעשינו בתבונה. אם לא נתחשב בבקשת הדחיה של סיעת המערך. אילו לא היתה בקשת סיעת המערך, בה היא מבקשת לדחות את ההצבעה, הייתי מצביע בעד מתן אפשרות הצבעה לחבר-הכנסת האוזנר לפני הפגרה; אבל משביקשה סיעה לדחות את ההצבעה כדי לסיים דיוניה והתייעצויותיה - זהו דבר שאין לזלזל בו. מאימתי דוחים אנו דבר כזה? על כן סבור אני שיש לאשר לסייעה המבקשת דחיית ההצבעה את מבוקשה.

א. רוזיאל-נאור:

נראה לי מוזר מאוד לתבוע שאין זכות למערער להגיש ערעור, משום שפלוגי אחד לא הגיש בשעתו ערעור על מה ששייך לו. כולנו מזדמנים פעם לבית-המשפט. האם שמעתם נימוק כזה מפי שופט? אם ישנם חברי הכנסת שעד עצם היום הזה לא ערערו על דחיית ההצבעה בנושא שהגישו לסדר-היום והסכימו לדחיה. זכותו של חבר הכנסת לערער, וזכותו לא לערער; אבל זכותו של שמעון אינה נגרעת כהוא זה מפני שאחרים לא ערערו. חבר-הכנסת האוזנר מצא לנכון להגיש ערעור. אי אפשר להגיש דאיה מחברי הכנסת אחרים שלא תבעו מימושה של ההצבעה על ההצעה שלהם.

א. רזיאל-נאור:

מה זה שייך לאינסטנציה המכובדת של יושב-ראש הכנסת והסגנים? כולנו יודעים שיש דברים שהם בסמכותו של יושב-ראש הכנסת - סדר היום של הכנסת הוא בסמכותו של יושב-ראש הכנסת. נראה לי מלאכותי שדווקא נושא זה העבירו להחלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים; כל הסיוע בהם רוצים לשכנע את חבר-הכנסת האוזנר בדברים על קואליציה הם משכנעים מאוד, אבל זה לא שייך לוועדה, כי הוועדה איננה סניף של הקואליציה. כולנו שליחי ציבור הקשורים למפלגות ולמרכזים, אבל עוד לא שמעתי שהכנסת תצטרך להמתיך להחלטת מרכז המפלגה; ההיפך כבר שמעתי. אם יש נושא מסויים בו קיים הכרח לשמוע את המרכז - מזמנים את המרכז מייד, אפילו בכנסת. לא ייתכן שגוף מסויים יעמוד מעל הכנסת. הכנסת ממנה על הממשלה, כל שכן על גופים אחרים. מי שמע דבר כזה שהכנסת תמתיך עד שמרכז המפלגה יכריע? אם נמשיך בדרך זו יהיה זה סוף הפרלמנטריזם והדמוקרטיה. אני מזהירה שלא נלך בדרך זו.

יש דבר שנשתנה והוא - גורם הזמן. אנחנו לא עוסקים במהותו של החוק, אלא בענין פרלמנטרי. למרות שאני נגד החוק, כאשר הביא חבר-הכנסת האוזנר את ההצעה בותרו כמה שבועות עד לגמר עבודתה של הכנסת; היום אפשר למנות זאת בשעות. אי-אפשר לטעון שום דבר לא נשתנה. הכנסת איננה מורכבת מהקואליציה בלבד והיא גם איננה עשויה ללוות בהד את עבודת הקואליציה.

תפקיד היושב-ראש הוא למלא את החלטות הכנסת ולהביא לידי כך שהדיון יסתיים בהחלטה. לא מתפקידו להביא לידי כך שהדיון יסתיים בלא החלטה. לא מתפקידו של היושב-ראש לגרום לכך שהדיון ישאר תלוי בחלל ובלתי גמור. תפקידו להביא את הדיון לידי גמר. הכנסת איננה יכולה להיות רק מועדון להחלפת דעות. דיון בכנסת חייב להסתיים בהחלטה כזאת או אחרת. אם כבר קיים תאריך בו יוצאת הכנסת לפגרה, אי-אפשר להביא זאת לידי כך שידונו בנושא בכנס אחר ולא בכנס זה.

משום כך יש לקבל את הערעור של

חבר-הכנסת האוזנר.

י. גולן:

הובאו פה צימוקים פורמליים ונימוקים ענייניים. לא אעמיק בניתוח הנימוקים הפורמליים. אני מתפלא שהחברים שדיברו בעד דחיית הערעור של חבר-הכנסת האוזנר לא התייחסו לנימוקים שהוא הביא. אני מתפלא על היועץ המשפטי שאמר שאין בכלל זכות ערעור. אני חושב שחבר-הכנסת האוזנר נימק זכותו לערער ואילו היועץ המשפטי לא השיב על כך. חבר-הכנסת האוזנר אמר שסמכותה של ועדת הכנסת היא בתקנות 121 ו-71א(א) לתקנון. עם כל הכבוד, מר שר לא השיב על כך. אין לי ספק שיש זכות ערעור על החלטה זאת בוועדת הכנסת. זו נקודה מאוד חשובה, כי מבין אני שיושב-ראש הוועדה מתכוון להגיש להצבעה הצעה אם בכלל יש זכות ערעור לחבר-הכנסת האוזנר ולקשור את כל העניין בכך. אני חושב שהדבר הזה אינו נכון.

מיהו בעל ההצעה? האם אינכם מכירים בעובדה שכאשר מציע מישהו לדחות את ההצבעה שואלים את בעל ההצעה אם הוא מסכים או לא מסכים לכך? עובדה היא ששואלים, אחרת אין מחליטים. על-ידי זה שבעל ההצעה אומר: "אני מסכים" - הוא לא מפקיע את הכל. להיפך, הוא יל ונהוג לשאול אם הוא מסכים - משמע שיש לו חלק בהצעה, לא רק החלק שהוא ממשיך להיות הבעלים של ההצעה. אי-אפשר לומר: הסכמת לדחות - אינך קיים יותר, זה לא נכון, אחרת לא היה צריך לשאול להסכמתו. ברגע שאין שואלים אותו - אין לך חלק בהצעה; אבל את חבר-הכנסת האוזנר שאלו ולכן יש להביא את ההצעה להצבעה ולהחליט כפי שנחליט.

לגופו של ענין: הנהגנו, לפי החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים בשנת 1961, שמותר לחבר-הכנסת להציע לדחות את ההצבעה בנושא שהעלה, למרות שאין בתקנון תקנה כזאת, וזאת לטובת הענין. קורה, כפי שקרה כאן, שמועלית בעיה חמורה וסבוכה ורוצים לתת אפשרות חשיבה לזמן מה לחברים שאינם יודעים כיצד להצביע. אם אתם רוצים לומר שגורם הזמן בכלל לא קיים - ביטלתם את כל הנוהג. נתעלם לרגע מהבעיה הזאת של חבר-הכנסת האוזנר. מי יסכים אי פעם לדחיית ההצבעה על הצעתו כאשר הוא יודע שהצעתו תועבר לרשות מוסד מסויים?

י. נבון: היה על חבר-הכנסת האוזנר לומר. שהוא מבקש דחיה לשבועיים.

אין דבר כזה.

י. גולן:

ז. שר: יש דוגמה הפוכה, ששר הנריאות הציע לדחות את ההצבעה לשבוע, ואילו חבר-הכנסת אבנרי אמר: לא לשבוע, אלא למועד מתאים שייקבע.

י. גולן: העניין של חבר-הכנסת אבנרי היה משהו אחר, הוא רצה בהקמת ועדה מיוחדת שתברר את הנושא.

לעניין קביעת זמן ההצבעה: ישנו סעיף 6 בפקודת הפרשנות בו נאמר "נכלל המהירות הראויה". מר שר נתן פירוש לביטוי "המהירות הראויה". האם אפשר לתת פירוש לפרשנות הזאת? בעניין זה הפגרה מהווה חייץ. פגרה של חודשיים-וחצי אינה המהירות הראויה. מר שר אמר שמהירות ראויה היא לפי מה שמחליט מישהו - זאת פרשנות שאיננה מתקבלת על הדעת. מהירות ראויה צריכה להיות מהירות ראויה, ולא מה שצראה כמהירות ראויה למי שיושב לפני השולחן.

כדי לדחות הצבעה צריך הנמקה. ההנמקה של סיעת המערך היתה שהיא רוצה לברר לעצמה כיצד להצביע. בעניין כזה שכבר הועלה לדיון בכנסת ויודעים שהוא צריך להסתיים במהירות הראויה - מפלגת המערך שביקשה את הדחיה יודעת שעליה לברר את עמדתה במהירות. כאשר ידעה מ"מ שעומדת לפני בעיה חריפה היא זימנה למחרת בבקר את המזכירות שלה בכניסון הכנסת; גם סיעת המערך יכלה לזמן ישיבת מרכז בדחיפות; גם אנחנו זימנו ישיבת הנהלת המפלגה, שזה גוף לא קטן, למחרת היום בירושלים וההנהלה החליטה; אם רצתה סיעת המערך לברר כיצד להצביע יכולה היתה לעשות כן; לאחר מכן התברר שחברי-הכנסת ברעם וידלין אמרו בסיעת המפד"ל, כי אין להם מה לברר, החלטתם נחושה והם יודעים כיצד להצביע. לכן ההנמקה שנפתחה במכתב מטעם סיעת המערך איננה עומדת עור, כי היא התחייבה בפני סיעת המפד"ל מה לעשות וכיצד לנהוג.

כבוד הכנסת מחייב הצבעה, כי אם נחליט עכשיו שלא לקבל את הערעור - אנחנו מחליטים עכשיו לא רק על איזה עניין חולף, אלא החלטה זו תהווה תקדים מאוד מסוכן לכל חייבנו הפרלמנטריים.

י. בחושן: איננו רואים את הסיבה האמיתית לדחיה. ההצעה מביכה את הקואליציה, הקואליציה משתמשת ברוב שלה כדי לדחות את ההצבעה. לעצמות דעת, מפלגה זו השתמשה בדרך לא מכוונת כדי לדחות את ההצבעה בעניין שמביך אותה. כל הנימוקים שלה הם ללא אחיזה. המערך יודע כיצד להצביע. הדחיה היא כדי לא להביא את ההצעה להצבעה בכנסת וזאת כדי שלא ייגרם משבר ממשי. סיבה כזאת לא שימשה מעולם נימוק ליושב-ראש הכנסת שלא לקבוע מועד להצבעה. כאשר קיבל יושב-ראש הכנסת את תפקידו הרם הוא אמר, שלא יושפע משיקולים מפלגתיים. - זה היה שיקול מפלגתי. אילו הצעה זו היתה באה מצד סיעות אחרות לא הייתם מקבלים אותה. זו אינה הסיבה האמיתית לדחיה.

מה עושים אתם מהכנסת על-ידי הקביעה הזאת? יש לחבר-הכנסת זכות להגיש הצעות לסדר-היום; אין לו זכות כזאת, כמו שיש לחברי הקואליציה, שהצעתו תתקבל. גם את זכותו זו רוצים אתם לקחת על-ידי הצבעת הרוב? אתם לוקחים מהמציע את הצעת החוק. יכולים אתם לא לקבוע לעולם את מועד ההצבעה. בעל הצעת החוק הפרטית הוא בעל ההצעה מתחילתה ועד סופה. הוא יכול לחזור בו מהצעתו, הוא היחיד שיכול לנסחה, להגישה ולבקש מיושב-ראש הכנסת לכללה בסדר-היום, לבקש הצבעה בכנסת, להסכים לדחיה ולהסכים לביטול. איזו בעלות על הצעת חוק היא זו כאשר היא לא כוללת בחובה הצבעה? הבעלות על הצעת חוק כוללת גם את ההצבעה. אתם רוצים לשלול זאת בכוח הרוב ולא בכוח הצדק. יושב-ראש הכנסת בלבד הוא הקובע את סדר-היום. ועדת הכנסת היא הקובעת את כל הנוהגים הפרלמנטריים. אם ועדת הכנסת תחליט לדרוש מינוש-ראש הכנסת לכלול את ההצבעה בנושא זה בסדר יומה של הכנסת מחר, רוצה אני לראות שיושב-ראש הכנסת לא יקבל זאת. האם רוצים אתם לקפח זכותו של חבר-הכנסת?

ת. טובי: השאלה הנדונה כאן היא שאלה הנוגעת לצד חשוב מאוד, לפי דעתי, ליחס בין הכנסת כגוף ובין חבר-הכנסת, בין חבר הכנסת היחיד לבין הסיעה. בכל מיני נימוקים, הסברים חוקתיים, פרשנות וערעורים מערפלים דבר אלמנטרי אחד והוא - זכותו של חבר-הכנסת לבוא לכנסת ולדרוש ממנה את חוות דעתו, או הכרעתו בשאלה שהכרעת הכנסת בה נראית לו חשובה. זה דבר קונסטטיוטיבי מאוד בעבודת הכנסת, ששמרנו לחבר-הכנסת את הזכות הזאת בצורת הצעה לסדר-

ת. טובי:

היום והצעת חוק, לבוא ולדרוש חוות דעה והחלטה של הכנסת. לכן, העבודה התחייבת של הכנסת וגם הצד הזה של עבודתה לא יכולים להיות דברים הכפופים לכל מיני ביטולים במטבח קואליציוני, או קואליציוני-אופוזיציוני. אי-אפשר לשלול ולפגוע בזכות זו של חבר הכנסת.

קורה שיושב-ראש הכנסת והסגנים דורשים מחבר-הכנסת לא להעמיד את הצעתו להצבעה השבוע - זה ענין של קביעת סדר היום הנתון בסמכותו של יושב-ראש הכנסת; אבל לא מפקיעים מחבר-הכנסת המציע את בעלותו על ההצעה. מתאמים איתו כיצד להעמיד את הענין בכללותו, אבל כאשר הוא כבר מעלה את הצעת החוק זכותו לדרוש מהכנסת להביע דעה ולהצביע... במקרה זה, בטיעונים שעמד עליהם חבר-הכנסת נחושטן, רוצים לפצל זכות זו - בין הזכות להציג בפני הכנסת את הביעה לבין הזכות לדרוש סמנה החלטה והצבעה. אי-אפשר לפצל זכות זאת. אי-אפשר לומר: אם חבר-הכנסת הסכים לדחות את ההצעה, אפילו בלי לקבוע זמן - זכותו נשללה ממנו, יוזמתו ובעלותו על ההצעה נשללו ממנו. זהו דבר הפוגע באחד מיסודות עבודת הכנסת, כי ההצבעה היא אקט של סיום זכות זו שחבר הכנסת משתמש בה.

אם הוא הסכים לדחות, הכנסת תחליט מתי לערוך את ההצבעה - גם עצם הגישה הזאת פוגעת בזכות יסודית זאת. לא על הכנסת, כגוף בעל סמכות חוקתית, לבוא ולהגיד לחבר-הכנסת מתי יכול הוא לדרוש מהכנסת חובת ההצבעה על הצעתו. זהו חלק מיוזמתו של חבר-הכנסת וכפוף לשיקוליו הוא. הוא רשאי לתבוע מהכנסת שתקיים את חובתה.

אני חושב שכל הדיון שהתקיים בפורום של יושב-ראש הכנסת והסגנים בו הוחלט בניגוד לרצונו של חבר-הכנסת האוזנר שלא לקיים את ההצבעה - הוא בלתי חוקי. אי-אפשר שיושב-ראש הכנסת והסגנים יפקיעו זכות זו של חבר-הכנסת. זהו הדבר האלמנטרי-הבסיסי הטמון בוויכוח. אני סבור שוועדת הכנסת, אם רוצה היא לשמור על התקנון ועל זכויות חברי-הכנסת, חייבת לבוא ולהגיד ליושב-ראש הכנסת והסגנים: טעיתם, עשיתם דבר לא חוקי, הייתי אפילו אומר: לא מוסרי.

לכן עלינו להחליט לאפשר לחבר-הכנסת יוזם ההצעה לתבוע העמדת הצעתו להצבעה בעת שהוא דורש, ולא בעת ששיקולים אלה או אחרים טובים למישהו אחר.

מ. נסים:

לשאלת הסמכות: יש הוראה תקנונית ברורה ונחרצת אשר אינה משתמעת לשתי פנים - סמכות קביעת לוח הזמנים היא בידי יושב-ראש הכנסת באופן בלעדי, אין לסגני יושב-ראש הכנסת מה לומר בענין זה. סעיף 30 של התקנון אומר: "סדר-היום לישיבות הכנסת יקבע על-ידי יושב-ראש הכנסת...". סעיפים 31 ו-32 של התקנון דנים בנושאים שהם גם מיוזמתה של הממשלה וגם מיוזמתו של יושב-ראש הכנסת, והסמכות הבלעדית היא בידי יושב-ראש הכנסת. אם יושב-ראש הכנסת רוצה להתייעץ עם סגניו, זה ענין וולונטרי ואינו עומד לפנינו. אילמלא הודיע יושב-ראש הכנסת בישיבה הקודמת שהוא מאמץ את "ההחלטה" שהיתה של יושב-ראש הכנסת והסגנים - הייתי מציע באופן פורמלי לקבוע שאין עדיין החלטה בנושא זה; אבל אינני אומר זאת. מה שאמרת אמרת לפרוטוקול, שיהיה ברור, שלפי מיטבת הבנת לא היתה סמכות ליושב-ראש הכנסת והסגנים להיות אחראים לענין זה.

נאמר שחבר-הכנסת האוזנר "פנה" ליושב-ראש הכנסת והסגנים, ולא "ערער". עם כל הכבוד, חבר-הכנסת האוזנר אינו יכול לפצור תקנון, הוא אינו יכול ליצור סמכות ליושב-ראש הכנסת והסגנים מעצם פנייתו אליהם.

האם יש או אין כאן זכות ערעור? - אינני מקבל את המשענות התקנוניות שחבר-הכנסת האוזנר ביקש להישען עליהן כדי ליצור את הסמכות. לא סעיף 71 וא גם לא תקנה 121. תקנה 121 היא מכאן ולהבא, ולא למפרע; אבל זוהי סמכות טבעית של ועדת הכנסת מעצם היותה סמונה על סדרי הבית. בכל מקרה שחבר הכנסת נפגע רשאי הוא לפנות לוועדת הכנסת. אינני יודע כיצד יכול להיות הרהור על סמכות זו של ועדת הכנסת. לכן, לדעתי, אין ספק שיש זכות לכל חבר-הכנסת שנפגע להגיש ערעור לוועדת הכנסת. גם לחבר-הכנסת אבנרי היתה הזכות להגיש ערעור. כל חבר-הכנסת, מעצם ההחלטה העקרונית הזאת שיושב-ראש הכנסת ו/או הסגנים יכולים לדחות הצבעות עד אין קץ, זכותו נפגעת ולכן רשאי הוא לערער לפני ועדת הכנסת.

מ. נסים:

אינני נשען על סעיף 6 של פקודת הפרשנות.
לדידי, הפקודה איננה פוגעת כאן.

אני סבור שבהסכמתו של חבר-הכנסת האוזנר לחות את ההצבעה לזמן בלתי מוגבל, בזה שהוא לא הגביל את הסכמתו ולא אמר: אני מסכים לדחות את ההצבעה לשבוע או שבועיים - בכך הוא איבד הרבה מזכותו לקבוע את ההצבעה ביום קבוע ומסויים. שמעתי גם מה שאמר השר קול הנוגע לענין. הוא אמר שסיעתו תעמוד על כך שההצבעה תתקיים או בסוף המושב הזה, או לכל המאוחר בראשית המושב הבא. אינני סבור שחבר-הכנסת האוזנר צדק בכך שאמר שהוא ציפה לאמיכה נרחבת יותר. אין ספק שאז היה מקבל 7 קולות ועתה איבד בטחונו לגבי 7 הקולות.

דחיית בקשתו של חבר-הכנסת האוזנר לקיים הצבעה על הצעתו לפני צאת הכנסת לפגרה היא פגיעה חמורה בזכותם של כל חברי הכנסת. אני חושב שיושב-ראש הכנסת צריך היה לקבל את בקשתו של חבר-הכנסת האוזנר.

לכן חושב אני שנעשה פה מעשה חמור מבחינה פרלמנטרית בכך ששיקולים לא פרלמנטריים, לא ענייניים, שיקולים שאינם לגופה של הצעת החוק, גרמו להחלטה של יושב-ראש הכנסת שלא לקבוע מועד להצבעה. אין זה קביעת מועד מאוחר יותר, אלא אי קביעת מועד ובכך להפקיע זכותו של חבר-הכנסת המציע הצעת חוק פרטית ולגרום לכך שהדיון על הצעתו ימתיים בלא הצבעה.

משום כך מציע אני לקבל ערעורו של

חבר-הכנסת האוזנר.

ג. האוזנר:

אני חושב שזכות הערעור שלי נעוצה גם באותן תקנות בתקנון שהזכרתי. אם כאן לומדים היקש מתקנות אחרות, אזי ודאי שאפשר ללמוד היקש מהצעות דחופות למסדר-היום ושם יש זכות מפורשת לערער. היקש זה מקנה לי זכות ערעור גם לגבי נושא אחר.
גם אני מצטרף לפרשנות של חבר-הכנסת נסים, שוועדת הכנסת הקובעת תקדימים לעבודת הבית יש לה זכות לדון בכל גורם אחר. הדבר חל גם על העבר. ועדת הכנסת זכאית לקבוע את ענייני הנוהל בכל ענין וענין.

אני מבקש שנצביע היום או מחר. אינני מבקש להחזיר את הגלגל אחורנית. אינני מסכים עם זה שאין לי יותר מה לומר על הצעתי. אני מציע לוועדת הכנסת להימנע מהחלטה כזאת. התחשבותי בשיקולים של כל חברי הכנסת; כאשר הסכמתי לדחיית ההצבעה קיוויתי שתוך שבועיים-שלושה נשכנע אחרים, אבל נכשלנו בזה; אני מצטער; אבל צדקתי בהסכמתי על דעת כל הנוגעים בדבר.

ד. ארזי:

ללא הגבלת מועד.

ג. האוזנר:

ללא הגבלת מועד. אינני חושב שהיתה לי זכות לומר: אני מסכים לדחיית ההצבעה לשבועיים. אילו הייתי אומר כך, היה יושב-ראש הכנסת שואל אותי: אתה מסכים או לא מסכים, בלי תנאים. הוא היה אומר: אל תכתוב לי מועדים.
בעל הצעה שהסכים לדחיה מותר לו לומר שלהסכמה הזאת אין טעם ולדחיה הזאת אין פקום. הענין עומד על הפרק, הנה נכריע בו - זה יהיה התקדים הנאות שהכנסת צריכה לקבל על עצמה. אינני בטוח שכל הדברים האיומים שנאמרו אכן יקרו. דובר כאן על התפטרות, אולי לא יקרו כל המאורעות האלה שצויירו כאן.

כוועדת כנסת עליכם לשוות לבגד עיניכם כבודו של הבית ועבודתו התקינה. שיקולים אחרים צריכים לבוא לאחור מכן.

מ. ברעם:

אני מציע הצעת החלטה של ועדת הכנסת: קביעת מועד להצבעה על הצעת חוק פרטית ומבלי שמליאת הכנסת קבעה לו מועד - היא בסמכותם של יושב-ראש הכנסת והסגנים.

א. רוזיאל-נאור:

לא קיימנו כאן דיון מבחינה תקנונית. דנו על הנושא הקונקרטי ואי-אפשר לסכם דיון קונקרטי בהצעה תקנונית.

מה שעומד להצבעה הוא: האם לקבל או לדחות את ערעורו של חבר-הכנסת האוזנר.

ת. טובי:

אני מציע להחליט אם לקבל את ערעורו של חבר-הכנסת האוזנר, או לדחותו - בלי

פ. בחושתי:

החלטות עקרוניות.

אלה שמציעים לדחות את הערעור מאשרים את החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים.

ס. ברעם:

אני מציע לדחות את ערעורו של חבר-הכנסת האוזנר ולאשר את החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים.

בסדר-היום של ישיבת ועדת הכנסת נכתב: "פנייתו" ולא "ערעורו".

הי"ר א. אנטוריון:

אני רוצה להסב תשומת ליבכם למכתבו של חבר-הכנסת האוזנר מיום 11 ביולי, בו יושב-ראש הכנסת והסגנים "עלינו להחליט

פ. גולן:

כתוב: "הנדון: ערעור על החלטת אם לקבל את הערעור או לדחותו.

אני מציע לדחות את הערעור ולאשר את הצעת יושב-ראש הכנסת והסגנים.

ס. ברעם:

ה צ ג ע ה

בעד ערעורו של חבר-הכנסת האוזנר - 7
נגד - 10

ערעורו של חבר-הכנסת האוזנר לא נתקבל

בעד אישור החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים - 10
נגד - 7

לאשר החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים בענין דרישתו של חבר-הכנסת האוזנר לקבוע תאריך מוקדם להצבעה על הצעת החוק שלו אודות נשואין אזרחיים והתרתם, תשל"ב-1972.

הוחלט:

הישיבה ננעלה בשעה 10.30.